בלק תשפ"ה
גליון 245

דעם רבינ'ס ליכט

אײערע קינדער זאלט איר מודיע זײן
וואס דא האט זיך געטאן (שיהר"ן ר"ט)

דער ריינער קוואל

בָּרוּךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה

געלויבט השם יתברך אז עס איז שוין אריבער פינף יאר וואס קומט ארויס בעז"ה וועכענטליך "דעם רבינ'ס ליכט" און מאכט ליכטיג די יונגע הערצעלעך ארום דער וועלט. אילו פינו מלא שירה כים קענען מיר נישט גענוג דאנקן דעם אויבערשטן פאר אלע חסדים און טובות וואס ער האט געמאכט מיט אונז ביז איצט, עד הנה עזרונו ער האט אונז געהאלפן ביז אהער, בעטן מיר ער זאל אונז ווייטער העלפן צושפרייטן דעם רבי'נס דעת ביז עס וועט מקוים ווערן "אור חדש על ציון תאיר".

מיר שטייען אין פרשת בלק, לאמיר זען וואס בלק האט געוואלט טון פאר די אידישע קינדער. חז"ל זאגן "מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה היה בלבו - פון זיינע ברכות קענען מיר לערנען וואס ער האט געהאט אין זיין הארץ אונז צו שעלטן". איינע פון די ברכות פון בלעם איז געווען, "מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל", טייטש רבי נתן אזוי: "ווער קען ציילן און אפשאצן דאס טייערקייט און הייליגקייט פון יעדע טריט ווען מען טרעט אויף די ערד, גייענדיג אין בית המדרש, טרעטנדיג אויף די זאמד ביים גיין צו התבודדות אדער אין חדר, וואס פון די אלע טריט ווערט אויבן אין הימל תקונים און עס איז דא למעלה פון דעם א געוואלדיגע נחת רוח".

עס איז נאך נישט באשאפן געווארן דער קאמפיוטער וואס קען אפציילן און אויסרעכענען די טייערקייט און שעשועים פון יעדן טריט און טריט וואס מען גייט אויף דער ערד צו טון א הייליגע זאך, ווי למשל ארויסטראגן די מיסט ווען טאטע-מאמע בעטן, גיין איינקויפן לכבוד שבת, ווען א אינגל טוט אן זיין טעשעלע צו גיין אין חדר, אפילו נאר פון די טריט גייענדיג אויפן וועג נאך פארן אנקומען אין חדר, ווערן פון די אלע טריט אפגעטון גאר גרויסע תקונים וואס מיר קענען דאס נישט אריינעמען אין אונזער מח, די טייערקייט און גרויסקייט דערפון.

בלעם זאגט: "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב" טייטש דער תרגום יונתן אז כלל ישראל

רֶעכֶענֶען זִיךְ נִישְׁט מִיט דִי גוֹיִם, זֵיי גֵייעֶן נִישְׁט נָאךְ דִי גוֹי'שֶׁע מָאדֶעס דִי גוֹי'שֶׁע שְׁפִּילֶערַייעֶן אוּן אַלֶע סָארְטְן אִיבֶּערְגֶעטְרִיבֶּענֶע נַאשֶׁערַייעֶן, טַייעֶרֶע קְלַיידֶער אוּן לוּקסוּס'דִיגֶע מֶעבְּל א.א.וו. דִי גוֹיִם לֶעבְן נָאר אֵיינְמָאל אוֹיף דִי וֶועלְט מוּזְן זֵיי גְלַייךְ זִיךְ אוֹיפְכַאפְּן אוֹיף יֶעדֶע נַייעֶ טֶעכְנָאלָאגְיֶע אוּן תַּאֲווֹת וָואס שְׁוִוימֶען כְּסֵדֶר אַרוֹיף וִוי שְׁוַואמֶען נָאךְ אַ רֶעגְן, וַוייל דָאס אִיז זֵייעֶר גַאנְצֶער חִיוּת.

אָבֶער אִידִישֶׁע קִינְדֶער לֶעבְן מִיט גָאר אַן אַנְדֶערְן תַּכְלִית זֵיי לֶעבְן אַ פָּשׁוּטֶע לֶעבְן אוּן קוֹיפְן נָאר וָואס מֶען מוּז כְּדֵי צוּ קֶענֶען מִיט דֶעם דִינֶען דֶעם בַּאשֶׁעפֶער. וִויאַזוֹי קֶען מֶען טַאקֶע צוּקוּמֶען צוּ דֶעם? זָאגְט רֶבִּי נָתָן "הֵן עָם לְבָדָד יִשְׁכּוֹן" דִי אִידְן זֶענֶען אַ הֵיילִיג פָאלְק זֵיי גֶעוואוֹינֶען זִיךְ צוּ צוּ מַאכְן הִתְבּוֹדְדוּת אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט "לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר דְּלָתֶיךָ" (יְשַׁעְיָהוּ כו, כ) זֵיי בַּאהַאלְטְן זִיךְ אוּנְטֶער דֶעם בַּאשֶׁעפֶער'ס פְלִיגְלֶען אַזוֹי וִוי ס'שְׁטֵייט אִין תְּהִלִּים "כִּי אַתָּה ה' מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ (תְּהִלִּים צא, ט)" זָאגְט דָּוִד הַמֶּלֶךְ פַארְן בַּאשֶׁעפֶער: "גָאט בָּרוּךְ הוּא דִי בִּיסְט מַיין וואוֹינְאָרְט מַיין שְׁטוּב, מַיין פַארְזִיכֶערוּנְג, אִיךְ לֶעבְן נָאר פַאר דִיר". אִיךְ דַארְף נָאר וָואס עֶס פֶעלְט אוֹיס צוּ קֶענֶען דִינֶעם דֶעם בַּאשֶׁעפֶער מִיט אַ שִׂמְחָה אוּן יִשּׁוּב הַדַּעַת".

בִּלְעָם הָאט זִיךְ גֶעווּאוּנְטְשְׁן "תָּמֹת נַפְשִׁי מוֹת יְשָׁרִים וּתְהִי אַחֲרִיתִי כָּמֹהוּ", הַלְוַואי וָואלְט אִיךְ זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ גֵיין אִין דֶעם וֶועג, זִיךְ שְׁטַארְקְן יֶעדְן טָאג אוּן אוֹיסְגִיסְן דָאס הַארְץ פַארְן אוֹיבֶּערְשְׁטְן מִיט שְׁטַארְקֶע רְצוֹנוֹת אוּן קַיינְמָאל נִישְׁט אָפְּלָאזְן דָאס רָצוֹן אוּן גְלוּסְטֶענִישְׁן צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן, וָואלְט מַיין סוֹף גֶעוֶוען זֵייעֶר גוּט. יָא בִּלְעָם'ל הָאט זִיךְ גֶעבֶּעטְן בַּיים אוֹיבֶּערְשְׁטְן דִי אַלֶע וֶוערְטֶער, וַוייל דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט אִים דָאס אַרַיינְגֶעלֵייגְט אִין מוֹיל עֶר זָאל דֶערְמִיט שְׁטַארְקְן דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער זֵיי זָאל זַיין שְׁטַארְק אִין דֶער עִנְיָן פוּן הִתְבּוֹדְדוּת, זִיךְ אוֹיסְגִיסְן יֶעדְן טָאג דָאס הַארְץ פַארְן אוֹיבֶּערְשְׁטְן, מִיט שְׁטַארְקֶע רְצוֹנוֹת אוּן כִּסּוּפִים.

בִּלְעָם הָאט גֶעוָואלְט חָזֶק מַאכְן פוּן דִי הֵיילִיגֶע עֲבוֹדָה, קַאלְט אוּן שְׁוַואךְ מַאכְן דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶערְלֶעךְ כְּדֵי זֵיי צוּ דֶערְוַוייטֶערְן פוּן בַּאשֶׁעפֶער, אָבֶער דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער מִיט זַיין גְרוֹיס רַחֲמָנוּת הָאט אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט זַיינֶע קְלָלוֹת צוּ בְּרָכוֹת אוֹיף אַזוֹי וַוייט אַז בִּלְעָם אַלֵיין הָאט גֶעמוּזְט מוֹדֶה זַיין וִוי טַייעֶר אוּן חָשׁוּב זֶענֶען דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶערְלֶעךְ מִיט זֵייעֶרֶע הֵיילִיגֶע עֲבוֹדוֹת בַּיים אוֹיבֶּערְשְׁטְן (ליקו"ה ברכת השחר ה' פ"ז).

דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אַז אַזוֹי וִוי אִין יֶענֶע צַייט אִיז גֶעוָוארְן אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט אַלֶע קְלָלוֹת צוּ בְּרָכוֹת זָאל הַיינְט אוֹיךְ וֶוערְן אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט אַלֶע גְּזֵרוֹת אוּן דִינִים צוּ בְּרָכוֹת אוּן יְשׁוּעוֹת אוּן דֶער חֹדֶשׁ זָאל נִתְהַפֵּךְ וֶוערְן לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה אָמֵן.

איין אמשה'לע

מַיין טַאטֶע שְׁלִיטָ"א אִיז גֶעפָארְן קַיין אַמֶערִיקֶע צוּ בַּאזוּכְן זַיינֶע עֶלְטֶערְן וֶוען עֶר אִיז פְּלוּצְלוּנְג גֶעבְּלִיבְּן גֶעשְׁטְרַאנְדֶעט (שְׁטֶעקְן) אִין חוּץ לָאָרֶץ אִינְמִיטְן דִי מִלְחָמָה.

אוֹי, וִוי מִיר הָאבְּן זִיךְ דֶערְשְׁרָאקְן. אִין יֶענֶע טֶעג הָאט מֶען נָאכְנִישְׁט גֶעוואוּסְט וֶוען מֶען וֶועט קֶענֶען צוּרִיקְקוּמֶען אוּן וָואס עֶס וֶועט זִיךְ אוֹיסְקָאכְן מִיט דִי מִלְחָמָה. ס'אִיז גֶעפַאלְן אַ פַּחַד וִוי דִי צִיּוֹנִים הָאבְּן זִיךְ

גֶערֵייצְט מִיט דִי אַרַאבֶּער אָן קַיין חֶשְׁבּוֹן וָואס עֶס וֶועט פַּאסִירְן צוּ כְּלַל יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁם יְרַחֵם.

אָבֶּער מִיר, עֶרְלִיכֶע אִידִישֶׁע קִינְדֶער וֵוייסְן שׁוֹין יָא וָואס דָאס מֵיינְט מִלְחָמָה דוּרְךְ דֶעם רֶבִּינְ'ס סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת. בַּיי דִי מַעֲשֶׂה פוּן בַּעַל תְּפִלָּה רֶעדְט דֶער רֶבִּי וֶועגְן דֶער שְׁוֶוערְד וָואס הָאט צְוֵויי זַייטְן. מֶען קֶען אֶפְשָׁר אוֹיסְטַייטְשְׁן דֶער צְוֵויי זַייטִיגֶער שְׁוֶוערְד צֵייגְט אַז מֶען קֶען דָאס נוּצְן אָדֶער פוּן אֵיין זַייט צוּ תְּפִלָּה אָדֶער דֶער צְוֵוייטֶער זַייט אַלְץ אַ גֶעוֶוענְלִיכֶער שְׁוֶוערְד. מֶען הָאט אַ בְּחִירָה צוּ קְלַייבְּן אֵיין זַייט. אוּן אִידִישֶׁע קִינְדֶער אִיבֶּערְן לַאנְד הָאבְּן זִיךְ טַאקֶע גֶענוּמֶען צוּם עֶרְשְׁטְן זַייט פוּן תְּפִלָּה. מֶען הָאט מִתְפַּלֵּל גֶעוֶוען פוּן טִיפְן הַארְצְן אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל אוּנְז שׁוֹמֵר וּמַצִּיל זַיין.

דָאס אַלֶעס קֶען מֶען שׁוֹין הַיינְט דֶערְצֵיילְן אִין פְרֵיידְן אָבֶּער אִין יֶענֶע שְׁוֶוערֶע טֶעג וֶוען מַיין טַאטֶע אִיז נִישְׁט גֶעוֶוען מִיט אוּנְז וֶוען דִי בָּאמְבֶּעס הָאבְּן גֶערֶעגְנְט וִוי אַ הָאגְל אִיז גֶעוֶוען בִּיטֶער שְׁוֶוער. סַיי פַאר מַיין טַאטֶע וֶועלְכֶער הָאט זִיךְ גֶעזָארְגְט פַאר אוּנְז אוּן סַיי פַאר מַיין מַאמֶע אוּן אוּנְז קִינְדֶער וֶועלְכֶע זֶענֶען גֶעוֶוען אַלֵיין.

מֶען הָאט גֶערֶעדְט אַז פַאר עֶטְלִיכֶע וָואכְן אִיז נִישְׁטָא פוּן וָואס צוּ רֶעדְן וֶועגְן אַהֵיימְקוּמֶען. אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת זֶענֶען גֶעוֶוען אוֹיף אַ שְׁטַארְקֶע פַארְנֶעם מֶער וִוי סַיי וֶועמֶען וָואס הָאט מִתְפַּלֵּל גֶעוֶוען אִין אַלְגֶעמֵיין פַאר דִי מִלְחָמָה. מִיר הָאבְּן גֶעזָאגְט שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים אוּן עֶטְלִיכֶע מָאל תִּיקּוּן הַכְּלָלִי, דֶערְצוּ הָאבְּן מִיר זִיךְ אֵיינְגֶעטֵיילְט מִיטְן סֵפֶר תְּהִלִּים אוּן גֶעהָאפְט אוֹיף אַ גַאנְצֶע יְשׁוּעָה.

אָנְגֶעהוֹיבְּן פוּן נָאךְ שַׁבָּת אִיז מַיין טַאטֶע גֶעוֶוען אִין פַארְבִּינְדוּנְג מִיט רַייזֶע אַגֶענְטְן וֶועלְכֶע הָאבְּן פְּרוּבִּירְט אוֹיפְצוּקוּמֶען מִיט מִיטְלֶען וִוי אַזוֹי זִיךְ אַרִיבֶּערְצוּכַאפְּן דִי גְרֶענִיץ קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. דִי פְלִיגֶערְס זֶענֶען נִישְׁט גֶעפָארְן אָבֶּער אֲפִילוּ וֶוען יָא, אִיז דָאס אַ גֶעוַואלְדִיגֶע סַכָּנָה צוּ זַיין אִין דִי לוּפְטְן וֶוען עֶס פְלִיעֶן מִיסִילְס פוּן אַלֶע זַייטְן הַשֵּׁם יְרַחֵם.

דִינְסְטָאג נָאכְמִיטָאג, וֶוען מֶען טַאטֶע אִיז גֶעוֶוען בַּיי אָן אֲסִיפָה, הָאט זַיין טֶעלֶעפָאן פְּלוּצְלוּנְג זִיךְ צֶעקְלִינְגֶען. אוֹיפְן אַנְדֶערְן זַייט אִיז גֶעוֶוען דֶער רַייזֶע אַגֶענְט וָואס הָאט אִים גֶעמָאלְדְן אַז בִּיז אַ שָׁעָה דַארְף עֶר אַרוֹיסְפָארְן צוּם לוּפְט פֶעלְד!

עֶר הָאט גֶעכַאפְּט אַ שָׁאק. וָואס-וֶוען-וואוּ? עֶר הָאט נִישְׁט גֶעפְרֶעגְט קַיין שְׁאֵלוֹת נָאר אַהֵיימְגֶעלָאפְן צוּ מַיין בַּאבֶּע'ס שְׁטוּבּ. נָאךְ גוּט אַז זַיין רֶענְצְל אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען גֶעפַּאקְט פוּן פְרִיעֶר מֵיינֶענְדִיג אַז עֶר קוּמְט אַהֵיים מוֹצָאֵי שַׁבָּת. מַיין בַּאבֶּע הָאט אִים אִין דִי שְׁנֶעלְקַייט אֵיינְגֶעפַּאקְט צֵידָה לַדֶּרֶךְ אוּן עֶר אִיז גֶעלָאפְן.

פוּן נְיוּ יָארְק הָאט עֶר גֶענוּמֶען אַ פְלִיגֶער קַיין אִיטַאלְיֶע וואוּ עֶר הָאט זִיךְ צַאמְגֶעטְרָאפְן מִיט אַ גְרוּפֶּע אִידְן וֶועלְכֶע זֶענֶען גֶעפָארְן קַיין מִצְרַיִם אוּן פוּן דָארְט הָאבְּן זֵיי גֶעהָאפְט אַרִיבֶּערְצוּגֵיין דֶעם גְרֶענִיץ צוּפוּס.

וִוי נָאר מַיין טַאטֶע הָאט זִיךְ אַרוֹיפְגֶעזֶעצְט אוֹיפְן פְלִיגֶער אוּן גֶעעֶפְנְט אַ סֵפֶר, הָאט זִיךְ אִים אוֹיפְגֶעמִישְׁט וִוי ר' נָתָן פָארְט קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אַיי, דִי כִּסוּפִים וָואס רֶבִּי נָתָן אִיז אַרִיבֶּער, דִי שְׁוֶועריִגְקַייט אוּן עַגְמַת נֶפֶשׁ וָואס עֶר הָאט אַלְץ מִיטְגֶעמַאכְט אִיז נִישְׁט צוּם בַּאשְׁרַייבְּן. מַיין טַאטֶע הָאט זִיךְ מַמָּשׁ גֶעשְׁפִּירְט וִוי עֶר לֶעבְּט דָאס אִיבֶּער מִיט רֶבִּי נָתָן, אָבֶּער אוֹיף פִיל אַ קְלֶענֶערֶע פַארְנֶעם וָואס מֶען קֶען בִּכְלַל נִישְׁט פַארְגְלַייכְן.

המשך אויף זייט 10

וִוי אַ גַאסְט וָואס אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אִין אַ נַייעֶר וֶועלְט, אַזוֹי הָאט זִיךְ גֶעפִילְט דֶער גָאוֹן ר׳ אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ מַייזֶעס זַ״ל וֶוען עֶר אִיז אָנְגֶעקוּמֶען צוּם בְּרֶסְלֶבֶ׳ער קְלוֹיז אִין אוּמַאן, וָואס הָאט דָארְט פַּאסִירְט?

ר׳ אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ מַייזֶעס אִיז גֶעבּוֹירְן אִין מִינְסְק אוּן נָאךְ פוּן קְלֵיינְוַוייז אָן אִיז עֶר גֶעוָוארְן אַ יָתוֹם פוּן זַיין טַאטֶע מַאמֶע, עֶר הָאט גֶעדַארְפְט אַלֵיין זוּכְן אַבִּיסְל בְּרוֹיט זִיךְ צוּ הַאלְטְן בַּיים לֶעבְּן, וֶוען עֶר אִיז עֶלְטֶער גֶעוָוארְן הָאט זִיךְ אַרוֹיסְגֶעוִויזְן זַיינֶע גֶעוַואלְדִיגֶע כִּשְׁרוֹנוֹת - עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ גָאוֹן אוּן תַּלְמִיד חָכָם עָצוּם. עֶר אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען אַ מְסִירוּת־נֶפֶשׁ אִיד, אִין דִי צַייט פוּן דִי קָאמוּנִיסְטְן הָאט עֶר זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גֶעוֶוען אוֹיף יֶעדֶע מִצְוָה, עֶר הָאט גֶעעֶפְנְט אִין יֶענֶע צַייט אַ יְשִׁיבָה מִיטְן נָאמֶען "יְשִׁיבַת מְסִירוּת נֶפֶשׁ"... דִי רוּסְן הָאבְּן אִים צוּם סוֹף גֶעכַאפְּט אוּן פַארְשִׁיקְט קַיין סִיבִּיר אוֹיף צֶען יָאר! וֶוען אוֹיךְ דָארְט אִיז זִיךְ ר׳ אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ מוֹסֵר נֶפֶשׁ אוֹיף יֶעדֶע פִּינְטֶעלֶע אִידִישְׁקַייט. אַ בַּיישְׁפִּיל מִיר זָאלְן בַּאקוּמֶען אַ הַשָּׂגָה וִויפִיל מְסִירוּת נֶפֶשׁ עֶר הָאט גֶעהַאט פַארְן רָצוֹן הַשֵּׁם, אַז אִין סִיבִּיר הָאט עֶר גֶעבּוֹיעֶט אַ בַּאהַאלְטֶענֶע סוּכָּה אִין אַ בּוֹר אוּן יֶעדְן טָאג גֶעזֶעצְן דָארְט צוּ מְקַיֵּים זַיין לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, אַמָאל הָאבְּן דִי רְשָׁעִים גֶעכַאפְּט דִי סוּכָּה אוּן הָאבְּן אִים גֶעהֵייסְן אַרוֹיסְגֵיין אָבֶּער עֶר הָאט זִיךְ בְּשׁוּם אוֹפָן נִישְׁט גֶעלָאזְט, כָאטְשׁ עֶר הָאט בַּאקוּמֶען פוּן זֵיי מֶערְדֶערִישֶׁע קְלֶעפּ אִיז עֶר גֶעבְּלִיבְּן זִיצְן מִיט מְסִירוּת נֶפֶשׁ אִין זַיין סוּכָּה׳לֶע...

דֶער בַּאשֶׁעפֶער הָאט אַזוֹי צוּגֶעפִירְט אַז ר׳ אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אִין אֵיינֶע פוּן זַיינֶע וַואנְדֶערְן עֶרְטֶער צוּם שְׁטָאט אוּמַאן אִין אוּקְרֵיינֶע, וִויבַּאלְד עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ מוֹרָא׳דִיגֶער יְרֵא שָׁמַיִם אַ תַּלְמִיד חָכָם אוּן עוֹבֵד הַשֵּׁם, הָאט דִי תְּמִימוּתְ׳דִיגֶע עֲבוֹדָה פוּן דִי עֶרְלִיכֶע בְּרֶסְלֶבֶ׳ע חֲסִידִים אִים זֵייעֶר בַּאנוּמֶען, אַזַא אֶמֶת, אַזַא בְּרֶען הָאט עֶר קֵיינְמָאל בִּיז דֶעמָאלְס נִישְׁט

גֶעזֶען, עֶר אִיז גֶעוֶוען פוּל מִיט הִתְפַּעֲלוּת פוּן דִי וַוארֶעמֶע תְּפִלּוֹת אוּן דִי עֲבוֹדָה פוּן דִי אָרֶעמֶע חֲסִידִים, עֶר פְּלֶעגְט זֵיי זֶען אַרוֹיסְגֵיין אִין פֶעלְד אוּן עֶר הָאט זִיךְ זֵייעֶר גֶעוואוּנְדֶערְט וָואס טוּעֶן זֵיי דָארְטְן צְוִוישְׁן דִי בֵּיימֶער אַזַא לַאנְגֶע צַייט? וִוי אַזוֹי מַאכְט מֶען הִתְבּוֹדְדוּת? הָאט עֶר בַּאשְׁלָאסְן אַז עֶר וֶועט זֶען אֵיינֶעם אַ חָסִיד אַרוֹיסְגֵיין אִין וַואלְד וֶועט עֶר אִים שְׁטִילֶערְהֵייט נָאכְגֵיין אוּן זֶען וָואס דֶער אִיד פְּרַאוֶועט אַרוּם דָארְט...

עֶס הָאט נִישְׁט לַאנְג גֶעדוֹיעֶרְט אוּן דִי גֶעלֶעגְנְהַייט אִיז אָנְגֶעקוּמֶען, עֶר הָאט גֶעזֶען וִוי דֶער חָסִיד ר' חַיִּים בִּנְיָמִין בְּרָאד ז"ל גְרֵייט זִיךְ צוּ אַרוֹיסְגֵיין אִין וַואלְד, הָא, הָאט ר' אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ גֶעטְרַאכְט צוּ זִיךְ ר' חַיִּים בִּנְיָמִין אִיז אַ פָּשׁוּטֶ'ער אִיד, לָאמִיר זֶען וָואס עֶר קֶען שׁוֹין פַארַארְבֶּעטְן אִין וַואלְד, שְׁטִיל אִיז עֶר אִים נָאכְגֶעגַאנְגֶען וֶוען עֶר גִיבְּט אַכְטוּנְג צוּ שְׁטֵיין גֶענוּג וַוייט אַז ר' חַיִּים בִּנְיָמִין זָאל נִישְׁט בַּאמֶערְקְן, וִוי נָאר ר' חַיִּים בִּנְיָמִין אִיז אַרַיין גֶענוּג טִיף אִין וַואלְד צְוִוישְׁן דִי גְרָאזְן אוּן בֵּיימֶער הָאט עֶר אָנְגֶעפַאנְגֶען צוּ רֶעדְן צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן פָּשׁוּט אַזוֹי וִוי מֶען רֶעדְט צוּ חַבֵר וָואס שְׁטֵייט הַארְט נֶעבְּן אִים, פוּן זַיין בַּאהֶעלְטֶענִישׁ אִיז ר' אֵלִיָּהוּ גֶעבְּלִיבְּן שְׁטֵיין בַּאגֵייסְטֶערְט עֶר הָאט גֶעהֶערְט וִוי ר' חַיִּים בִּנְיָמִין רֶעדְט זִיךְ אוֹיס צוּם בַּאשֶׁעפֶער אוֹיף אַלֶעס וָואס גֵייט אַרִיבֶּער אוֹיף אִים, עֶר דֶערְצֵיילְט זַיינֶע שְׁוֶועריגְקֵייטְן אוּן טוּט תְּשׁוּבָה אוֹיף וָואס עֶר דַארְף פַארְרֶעכְטְן, אַלֶעס מִיט אַזַא תְּמִימוּת, אַזַא אֱמֶת וָואס הָאט גֶעלָאזְט ר' אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ - דֶעם גְרוֹיסְן עִלּוּי פוּן מִינְסְק מִיט אַן אָפֶענֶעם מוֹיל.

פוּן אוּנְטֶער דִי בֵּיימֶער אִין זַיין בַּאהֶעלְטֶענִישׁ הָאט ר' אֵלִיָּהוּ מִיטְגֶעוֵויינְט צוּזַאמֶען מִיט ר' חַיִּים בִּנְיָמִין, זַיינֶע פָּשׁוּטֶ'ע וֶוערְטֶער אוּן לוֹיטֶערֶע דִיבּוּרִים, בַּאגָאסְן מִיט הֵייסֶע טְרֶערְן, הָאט אִים אַזוֹי בַּאנוּמֶען, עֶר הָאט שׁוֹין מֶער נִישְׁט גֶעהַאט קַיין קֻשְׁיוֹת... עֶר הָאט שׁוֹין אַלֶעס פַארְשְׁטַאנֶען, דָאס אִיז דֶער סוֹד פוּן דֶער בְּרֶעסְלֶבֶ'ער קְלוֹיז... אִידְן וָואס הָאבְּן הִתְבּוֹדְדוּת....!

יָארְן שְׁפֶּעטֶער אִין יְרוּשָׁלַיִם וֶוען עֶר אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אַ רֹאשׁ יְשִׁיבָה אִין "תּוֹרָה וְיִרְאָה" הָאט ר' אַבְרָהָם אֵלִיָּהוּ דֶערְצֵיילְט דִי מַעֲשֶׂה אוּן גֶעזָאגְט אַז דָאס בִּילְד פוּן ר' חַיִּים בִּנְיָמִין בְּרָאד אִין וַואלְד לִיגְט אִים נָאךְ בִּיז הַיינְט קֶעגְן דִי אוֹיגְן...

אוֹיף הִתְבּוֹדְדוּת זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי ז"ל אַז עֶס אִיז דִי הֶעכְסְטֶע מַעְלָה אוּן גְרֶעסֶער וִוי אַלֶעס! אַ וֶועג וָואס קֶען נֶעמֶען אַ פָּשׁוּטֶ'ער אִיד אוּן אִים אַרוֹיפְנֶעמֶען אוֹיף דִי הֶעכְסְטֶע מַדְרֵיגָה פוּן נָאנְטְקַייט צוּם בַּאשֶׁעפֶער.

טַייעֶרֶע קִינְדֶער, יָא, אוֹיךְ אוּנְז בְּנֵי הַנְּעוּרִים הָאט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעמֵיינְט, אוּן גָאר פַארְקֶערְט, אוֹיבּ וֶועסְטוּ זִיךְ אַיינְגֶעוואוֹינֶען אִינְגֶערְהֵייט צוּ הָאבְּן דֶעם תְּמִימוּת אוּן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ בֶּעטְן אוּן דַאנְקֶן דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְן, וִוי דֶער הֵיילִיגֶער תָּם וָואס הָאט אַלֶעס אוּן פוּן אַלֶעמֶען

המשך אויף זייט 7

אונטערוועגנס #3

ביי רבי נתן'ס נסיעות

רבי נתנ'ס קינדער יארן

דער קליינער נתנ'לע איז געוואקסן און געשטיגן ווען די עלטערן, זיידעס און באבעס שעפן נחת פון אים, איבערהויפט איז ער נאנט געווען מיטן זיידן, הגה"צ רבי יצחק דאנציג, דער פאטער פון זיין מאמע, ביי וועמען זיי האבן געוואוינט אויף קעסט.

דער זיידע פלעגט אים שטענדיג מיטנעמען אין בית המדרש צוזאמען מיט אים ווען ער האט געלערנט מיט זיינע חברותות. די חשובע עלטערע אידן – די זקנים פון שטאט פלעגן ליב האבן צו פארברענגען און זיך צו טשאטשקען מיטן קליינעם נתנ'לע און זיין שארף קעפעלע. א פינף יעריג קינד וואס האט שוין געקענט לערנען און גוט פארשטיין ווי מען פירט זיך אויף, איז געווען א חידוש פאר אלעמען. אויך נתנ'לע האט הנאה געהאט צו פארברענגען מיט די חשובים פון שטאט. ער האט זיי אלע גוט געקענט פון דער נאנט.

איין טאג ווען נתנ'לע איז אריינגעקומען אין בית המדרש האט ער געזען ווי איין אלטער איד וועמען ער האט גוט געקענט איז נישטא. זיין שארף קעפעלע האט גלייך אויפגעכאפט אז עפעס איז דא נישט אין ארדענונג.

"זיידי, וואו איז דער איד?" האט נתנ'לע געפרעגט.

"אוי," האט דער זיידע געענטפערט מיט א קרעכץ. "דער איד איז שוין ליידער נפטר געווארן.

"וואס מיינט נפטר ווערן?" נתנ'לע האט אצינד צום ערשטן מאל געהערט אזא באגריף, און זיכער האט ער נישט געוואוסט וואס דאס מיינט.

"א מענטש לעבט נישט דא אויף דער וועלט אויף שטענדיג," האט דער זיידע ערקלערט פארן באליבטן איניקל וועלכער האט געעפנט אויגן ווי ער פארשטייט יעדעס ווארט. "עס קומט אמאל א טאג וואס די נשמה גייט ארויס פון דעם גוף און מען באערדיגט דעם קערפער."

כמעט ווי אן ערוואקסענער, האט דער קליינער נתנ'לע געפרעגט נאך קשיות צו וועלן פארשטיין פארוואס מען לעבט בכלל אויף דער וועלט אויב מען וועט איין טאג ווערן באערדיגט? סתם לעבן צו שטארבן האט זיך

אונטערוועגס

אִים נִישְׁט גֶעלֵייגְט אוֹיפְן שֵׂכֶל.

פוּן יֶענֶע מִינוּט אָן הָאט דֶער קְלֵיינֶע נָתָנְ'לֶע בַּאקוּמֶען אַ פַארְשְׁטַאנְד וָואס קִינְדֶער אִין זַיין יָארְגַאנְג וֵוייסְן נִיטְאַמָאל וָואס דָאס בַּאדַייט. אָט דִי שְׁאֵלָה וָואס הָאט זִיךְ בַּאזֶעצְט אִין רֶבִּי נָתָנְ'ס הַארְץ בַּיי דִי פִינְף יָאר, הָאט אִים בַּאגְלֵייט דוּרְכְאוֹיס זַיין גַאנְצְן לֶעבְּן אוּן גֶעמָאנְט פוּן אִים דֶעם אֶמֶת.

"פַארְוָואס בִּין אִיךְ דָא?" הָאט עֶר זִיךְ כְּסֶדֶר גֶעפְרֶעגְט. ס'אִיז אִים גֶעשְׁטַאנֶען פַאר דִי אוֹיגְן אַז עֶר אִיז נִישְׁטָא סְתַם צוּ פִיסְטֶעוֶוען. נִישְׁט פַארְדֶעם לֶעבְּט מֶען אוֹיף דִי וֶועלְט. עֶר הָאט גֶעווּאוּסְט אַז אֵיין טָאג וֶועט עֶר נִפְטַר וֶוערְן אוּן דָאס הָאט אִים גֶעפִירְט צוּ שְׁטַייגְן אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

זַיין אֵייגְנְאַרְטִיגְקַייט הָאט זִיךְ אַרוֹיסְגֶעוִויזְן אוֹיךְ בַּיים לֶערְנֶען. אִין דִי צַייט וָואס דִי אַנְדֶערֶע חֲבֵרִים אִין חֵדֶר הָאבְּן לִיבּ גֶעהַאט צוּ קְוֶועטְשְׁן אוֹיף אוּמְנוּיטִיגֶע שְׁאֵלוֹת אוּן זִיךְ מְפַלְפֵּל זַיין אִין גְּמָרָא, פְלֶעגְט ר' נָתָן לֶערְנֶען מִיט אַ גְלַייכְקַייט, אָן דִי אַלֶע דְרֵייְדְלֶעך. וֶוען מֶען הָאט אִים גֶעפְרֶעגְט, "פַארְוָואס פְרֶעגְסְטוּ נִישְׁט קַיין קֻשְׁיוֹת?" הָאט עֶר גֶעעֶנְטְפֶערְט, "וָואס זָאל אִיךְ טוּן אַז אִיךְ הָאבּ נִישְׁט קַיין קֻשְׁיוֹת?" עֶר הָאט נָאר גֶעזוּכְט דֶער אֶמֶת'ער בַּאדַייט פוּן דִי גְּמָרָא אוּן הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

דֶער מְלַמֵּד פְלֶעגְט זָאגְן: "ס'גֶעפֶעלְט מִיר מֶער נָתָנְ'ס גְלַייכֶע הֶסְבֵּרִים וִוי דִי גֶעדְרֵייטֶע שְׁאֵלוֹת וָואס וֶוערְן גֶעפְרֶעגְט דוּרְךְ דִי אַנְדֶערֶע אִינְגְלֶעך.

א' ב'

המשך פון זייט 5

ביים רבי'ן אין חדר

גֶערֶעדְט צוּ דִי שְׁכִינָה, יֶעדֶע זַאךְ הָאט עֶר גֶעזָאגְט אוּן בַּאלוֹיבְּט פַאר זַיין וַוייבּ וָואס אִיז מְרַמֵּז אוֹיף דִי שְׁכִינָה אַזוֹי אוֹיךְ מִיר קִינְדֶער וֶועלְן זִיךְ נֶעמֶען פוּן דֶעם שַׁבָּת צוּ דִי גְרִינְגֶע אוּן זִיסֶע עֵצָה אוּן זָאגְן כְּסֵדֶר, בַּאשֶׁעפֶער! וִוי צוּקֶערְדִיג וִוי הָאנִיגְדִיק אִיז מַיין דַאוֶוענֶען, מַיין שַׁבָּת, מַיין לֶערְנֶען, מַיין קְדוּשָׁה, מַיין הִתְנַהֲגוּת, רֶעדְן צוּ אוּנְזֶער טַאטְן אִין הִימְל, אוּן בֶּעטְן פוּן בַּאשֶׁעפֶער קְלֵיינֶע הִתְבּוֹדְדוּת תְּפִלּוֹת צוּם בַּיישְׁפִּיל:

בַּאשֶׁעפֶער, אִיךְ וִויל אַ גוּטֶע פְלַאץ אוֹיפְן בָּאס. בַּאשֶׁעפֶער, הֶעלְף אֵיינֶער זָאל שְׁמֵייכְלֶען צוּ מִיר וֶוען אִיךְ קוּם אַרַיין אִין חֵדֶר, מַיין רֶבִּי זָאל הַיינְט גוּט אוּן קְלָאר מַסְבִּיר זַיין דִי מִשְׁנָיוֹת, גְּמָרָא, אִיךְ זָאל עֶס פַארְשְׁטֵיין אוּן לִיבּ הָאבְּן דִי תּוֹרָה, אַזוֹי לֶערְנְט מֶען זִיךְ אוֹיס צוּ הָאבְּן אַ קֶשֶׁר צוּם בַּאשֶׁעפֶער וֶוען אוּן וִוי אִימֶער.

הַצְלָחָה צַדִּיק, הֵייבּ אָן פוּן דִי מִינוּט זָאג: בַּאשֶׁעפֶער! ... ...

מַעֲשֶׂה ג – דֶער הִינְקֶעדִיגֶער 2

[א] אַמָאל: אִיז עֶר גֶעקוּמֶען צוּ אַ [גֶעוויסֶע] קְרֵייטֶעכְץ [גְרָאז], וָואס עֶר הָאט נָאךְ אַזוֹי אַ [אַזָא] קְרֵייטֶעכְץ נִישְׁט גֶעגֶעסְן! – אִיז אִים דָאס [דָאזִיגֶע] קְרֵייטֶעכְץ זֵייעֶר גֶעפֶעלְן, מַחֲמַת [ווייל] עֶר הָאט גֶעגֶעסְן אַ לַאנְגֶע צַייט קְרֵייטֶעכְצֶער [גְרֶאזְן], אוּן עֶר הָאט זֵיי שׁוֹין גֶעקֶענְט, אוּן אַזוֹי אַ [אַזָא] קְרֵייטֶעכְץ, הָאט עֶר נָאכְנִישְׁט גֶעזֶעהְן!

הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵּׁב גֶעוֶוען: עֶר וֶועט עֶס אוֹיסְרַייסְן מִיט דֶעם וָוארְצְל! - אִיז גֶעוֶוען אוּנְטֶערְן וָוארְצְל: אַ דוּמִיט [דִימַאנְט]! – אוּן דֶער דוּמִיט אִיז גֶעוֶוען פִיר־עֶקֶעכִיג [פִיר־עֶקֶעדִיג; פִיר־קַאנְטִיג]! – אוּן אִיטְלֶעכֶע זַייט פוּן דֶעם דוּמִיט, הָאט גֶעהַאט אִין זִיךְ אַ אַנְדֶערֶע סְגוּלָה!

אוֹיף אֵיין זַייט פוּן דֶעם דוּמִיט, אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אָנְגֶעשְׁרִיבְן: אַז וֶוער עֶס וֶועט אָנְנֶעמֶען [אָנְכַאפְּן דִי דוּמִיט] בַּיי דֶער [דָאזִיגֶער] זַייט, וֶועט עֶס אִים טְרָאגְן אַהִין [צוּם פְּלַאץ] וואוּ טָאג אוּן נַאכְט קוּמֶען זִיךְ צוּם־אוֹיף [צוּנוֹיף]! - דְהַיְינוּ: וואוּ דִי זוּן מִיט דֶער לְבָנָה קוּמֶען זִיךְ צוּם־אוֹיף [צוּנוֹיף] אִינְאֵיינֶעם!

וִוי דֶער [הִינְקֶעדִיגֶער] הָאט אוֹיסְגֶערִיסְן דָאס קְרֵייטֶעכְץ מִיט דֶעם וָוארְצְל (וָואס דָארְט אִיז גֶעוֶוען דֶער דוּמִיט) – הָאט זִיךְ מִזְדַמֵּן גֶעוֶוען [סְהָאט פַּאסִירְט]: אַז עֶר הָאט [דָאס] אָנְגֶענוּמֶען [אָנְגֶעכַאפְּט] בַּיי דֶער [דָאזִיגֶער] זַייט! (דְהַיְינוּ: בַּיי דֶער [דָאזִיגֶער] זַייט וָואס עֶס אִיז מְסוּגָל, עֶס זָאל אִים טְרָאגְן, צוּ דֶעם אָרְט וָואס טָאג אוּן נַאכְט קוּמֶען זִיךְ צוּם־אוֹיף [צוּנוֹיף]).

הָאט עֶס אִים אַוֶועקְגֶעטְרָאגְן אַהִין, [צוּם פְּלַאץ] וואוּ טָאג אוּן נַאכְט קוּמֶען זִיךְ צוּם־אוֹיף [צוּנוֹיף]! - עֶר קוּקְט זִיךְ אַרוּם, אוּן עֶר אִיז שׁוֹין דָארְט! ([בַּיי דֶעם פְּלַאץ] וואוּ טָאג אוּן נַאכְט, דְהַיְינוּ: דִי זוּן מִיט דֶער לְבָנָה, קוּמֶען זִיךְ אִינְאֵיינֶעם צוּם־אוֹיף [צוּנוֹיף]).

[ב] הָאט עֶר גֶעהֶערְט: וִוי דִי זוּן מִיט דֶער לְבָנָה שְׁמוּעֶסְן!

אוּן דֶער זוּן הָאט זִיךְ גֶעקְלָאגְט פַאר דֶער לְבָנָה: בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־ווי] סְפַּארְהַאנְדְן אַ בּוֹים – וָואס דֶער בּוֹים הָאט אַסַאךְ צְוַוייגְן, אוּן פֵּירוֹת, אוּן בְּלֶעטְלֶעךְ!

אוּן אִיטְלֶעכֶע צְוַוייג, אוּן אִיטְלֶעכֶע פְּרִי, אוּן אִיטְלֶעכְס בְּלֶעטְל, הָאט אִין זִיךְ אַ בַּאזוּנְדֶערֶע סְגוּלָה! – דָאס אִיז מְסוּגָל צוּ קִינְדֶער! אוּן דָאס אִיז מְסוּגָל צוּ פַּרְנָסָה! אוּן דָאס אִיז מְסוּגָל סְזָאל הֶיילְן דָאס חוֹלַאַת [קְרֶענְק]! אוּן דָאס אִיז מְסוּגָל צוּ אַ אַנְדֶער חוֹלַאַת [קְרֶענְק]! – אִיטְלֶעכְס פִּיצְל פוּן דֶעם בּוֹים, אִיז מְסוּגָל צוּ אַ אַנְדֶערֶע זַאךְ!

אוּן דֶעם [דָאזִיגְן] בּוֹים, וָואלְט מֶען גֶעדַארְפְט אַנְטְרֶענְקְן! – אוּן אַז מְזָאל אִים אָנְטְרֶענְקְן, וָואלְט עֶס זֵייעֶר מְסוּגָל גֶעוֶוען! - אוּן לֹא־דִי [נִישְׁט־נָאר] אִיךְ טְרֶענְק אִים נִישְׁט אָן – שַׁיין אִיךְ נָאךְ אוֹיף אִים, אוּן [אוּן דוּרְכְדֶעם] פַארְטְרוּקְן [אִיךְ] אִים!

[ג] הָאט זִיךְ דִי לְבָנָה אָנְגֶערוּפְן (צוּ דֶער זוּן): דוּ זָארְגְסְט פְרֶעמְדֶע זָארְג! – אִיךְ וֶועל דִיר דֶערְצֵיילְן מַיין דַאֲגָה:

בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־ווי] אִיךְ הָאבּ טוֹיזְנְט בֶּערְג! – אוּן אַרוּם דִי טוֹיזְנְט בֶּערְג, אִיז דָא נָאךְ טוֹיזְנְט

בֶּערְג! – אוּן דָארְט, אִיז דָאס אָרְט פוּן שֵׁדִים! – אוּן דִי שֵׁדִים הָאבְּן הִינֶערִישֶׁע פִּיס! הָאבְּן זֵיי קַיין כֹּחַ נִישְׁט אִין דִי פִּיס! נֶעמֶען זֵיי כֹּחַ פוּן מַיינֶע פִּיס! – אוּן מַחֲמַת [צוּלִיבּ] דֶעם, הָאבּ אִיךְ קַיין כֹּחַ נִישְׁט אִין מַיינֶע פִּיס!

אוּן אִיךְ הָאבּ אַ פוּל (דְהַיְינוּ: אַ שְׁטוּיבּ), וָואס דֶער [דָאזִיגֶער] פוּל אִיז אַ רְפוּאָה צוּ מַיינֶע פִּיס! – קוּמְט אַ וִוינְט, אוּן טְרָאגְט אִים אַוֶועק!

[ד] הָאט זִיךְ דִי זוּן אָנְגֶערוּפְן [צוּ דִי לְבָנָה]: אַדָאס [דֶערוּיף] זָארְגְסְטוּ?! אִיךְ וֶועל דִיר זָאגְן אַ רְפוּאָה: בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־וִוי] סְפַּארְהַאנְדְן אַ וֶועג! אוּן פוּן דֶעם [דָאזִיגְן] וֶועג, צוּטֵיילְן [צוּשְׁפְּרֵייטְן] זִיךְ כַּמָה [אַסַאךְ] וֶועגְן!

אֵיין וֶועג, אִיז פוּן צַדִיקִים! – אֲפִילוּ דֶער צַדִיק וָואס עֶר אִיז דָא – שִׁיט [שְׁפְּרֵייט] מֶען אִים אוּנְטֶער, דֶעם [דָאזִיגְן] פוּל [שְׁטוּיבּ] פוּן דֶעם [דָאזִיגְן] וֶועג [פוּן דִי צַדִיקִים], אִין אִיטְלֶעכְן טְרֶעט [בַּיי יֶעדְן טְרִיט]! – אוּן אִיטְלֶעכְן טְרֶעט וָואס עֶר טוּט [יֶעדְן טְרִיט וָואס עֶר גֵייט], גֵייט עֶר אַלְץ, אוֹיף דֶעם [דָאזִיגְן] פוּל [שְׁטוּיבּ]!

אוּן סְפַּארְהַאנְדְן אַ וֶועג, פוּן אַפִּיקוֹרְסִים! – אֲפִילוּ דֶער אַפִּיקוֹרֶס וָואס עֶר אִיז דָא – שִׁיט [שְׁפְּרֵייט] מֶען אִים אוּנְטֶער דֶעם [דָאזִיגְן] פוּל [פוּנֶעם דָאזִיגְן וֶועג פוּן דִי אַפִּיקוֹרְסִים], אִין אִיטְלֶעכְן טְרֶעט [בַּיי יֶעדְן טְרִיט], כַּנַ"ל [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]!

אוּן סְפַּארְהַאנְדְן אַ וֶועג, פוּן מְשׁוּגָעִים! – אֲפִילוּ אַ מְשׁוּגָע וָואס עֶר אִיז דָא – שִׁיט [שְׁפְּרֵייט] מֶען אִים אוּנְטֶער דֶעם פוּל [פוּנֶעם דָאזִיגְן וֶועג פוּן דִי מְשׁוּגָעִים], כַּנַ"ל [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]!

אוּן אַזוֹי אִיז פַארְהַאנְדְן כַּמָה [אַסַאךְ] וֶועגְן!

אוּן סְפַּארְהַאנְדְן אַ [אַנְדֶערְן גֶעוִויסְן] וֶועג: בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־וִוי] סְפַּארְהַאנְדְן צַדִיקִים, וָואס זֵיי זֶענֶען מְקַבֵּל אוֹיף זִיךְ יִסוּרִים, [אוּן עֶס] פִירְן זֵיי דִי פְּרִיצִים אִין קֵייטְן – הָאבְּן זֵיי קַיין כֹּחַ נִישְׁט אִין דִי פִּיס – שִׁיט [שְׁפְּרֵייט] מֶען זֵיי אוּנְטֶער, פוּן דֶעם [דָאזִיגְן] פוּל [שְׁטוּיבּ] פוּן דֶעם [דָאזִיגְן] וֶועג – הָאבְּן זֵיי [בַּאקוּמֶען זֵיי דֶערְפוּן] כֹּחַ אִין דִי פִּיס!

בְּכֵן [דֶערִיבֶּער]: זָאלְסְטוּ [דָארְט] אַהִינְגֵיין [צוּם וֶועג וואוּ דִי צַדִיקִים וָואס זֶענֶען מְקַבֵּל אוֹיף זִיךְ יִסוּרִים, בַּאקוּמֶען דָארְט כֹּחַ אִין דִי פִּיס] – וָוארְן דָארְט אִיז דָא אַסַאךְ פוּל [שְׁטוּיבּ] – וֶועסְטוּ הָאבְּן אַ רְפוּאָה אוֹיף דִי פִּיס!

(דָאס הָאט אַלְץ דִי זוּן גֶערֶעדְט, צוּ דֶער לְבָנָה)! – אוּן עֶר הֶערְט דָאס אַלְץ! (הַיְינוּ: דֶער וָואס הָאט קַיין כֹּחַ נִישְׁט גֶעהַאט אִין דִי פִּיס [דֶער הִינְקֶעדִיגֶער], הָאט דָאס אַלְץ גֶעהֶערְט).

דֶערוַוייל הָאט עֶר אַ קוּק גִיטָאן אוֹיף דֶעם דוּמִיט אוֹיף דֶער אַנְדֶערֶער זַייט. הָאט עֶר גִיזֶעהְן דָארְט אִיז גִישְׁטַאנֶען אָן גִישְׁרִיבְּן אַז וֶוער עֶס וֶועט אָן נֶעמֶען בַּיי דֶער זַייט. וֶועט עֶס אִים טְרָאגְן צוּ דֶעם וֶועג וָואס עֶס גֵייעֶן פוּן אִים אַרוֹיס כַּמָה וֶועגְן (דְהַיינוּ דֶער וֶועג וָואס אוֹיבְן אִיז גִישְׁטַאנֶען וָואס דִי זוּן הָאט מוֹדִיעַ גִיוֶוען דֶער לְבָנָה)

הָאט עֶר אָן גִינוּמֶען בַּיי דֶער זַייט. הָאט עֶס אִים אַהִין אַוֶועק גִיטְרָאגְן (דְהַיינוּ צוּ דֶעם וֶועג) הָאט עֶר אַרַיין גִיטָאן דִי פִּיס אִין דֶעם וֶועג. וָואס דֶער פוּל אִיז אַ רְפוּאָה צוּ דִי פִּיס אִיז עֶר תֵּיכֶּף גִיהֵיילְט גִיוָוארִין.

דִי הָאפֶענוּנג בַּיים פַאלְן

המשך פון זייט 12

אוּן זִיךְ נִישְׁט גֶערֶעכְנְט מִיט זַיינֶע וֶוערְטֶער אוּן גֶעדַאנְקֶען, וִוי גְלַייךְ עֶר וָואלְט גֶעוֶוען אַ וַואנְט.

אוֹי וִוי עֶס הָאט אִים וַויי גֶעטוּן... עֶס אִיז אִים גֶעוֶוען וִוי אַ שְׁטָאך אִין הַארְץ. "וָואס בִּין אִיךְ אַנְדֶערְשׁ פוּן אַלֶע חֲבֵרִים?" הָאט עֶר זִיךְ גֶעוואוּנְדֶערְט וֶוען טְרֶערְן גִיסְן פוּן זַיינֶע אוֹיגְן. זַיין שְׁוֶוערְסְטֶע מִינוּט אִיז אָנְגֶעקוּמֶען וֶוען דִי חֲבֵרִים זֶענֶען גֶעפָארְן אוֹיף קִבְרֵי צַדִּיקִים. אַלֶע הָאבְן זִיךְ גֶעטְרָאפְן אַ חַבֶר צוּ זִיצְן אוֹיפְן בָּאס, אוּן דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע פְּלַאץ וָואס אִיז גֶעבְּלִיבְּן לֵיידִיג אִיז גֶעוֶוען נֶעבְּן אַהֲרֶ'עלֶע. זַיין הַארְץ אִיז צֶעגַאנְגֶען אוּן צֶעפִּיצְלְט גֶעוָוארְן אוֹיף בְּרֶענֶענְדֶע שְׁטִיקְלֶעךְ. וֶוען זֵיי זֶענֶען אַרָאפּ דַאוֶוענֶען בַּיים צִיוּן פוּנֶעם צַדִּיק, הָאבְן אַלֶע גֶעשְׁפַּאנְט צְוֵויי דְרַיי חֲבֵרִים צוּזַאמֶען אוּן נָאר עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אַלֵיין. "וָואס וִויל אִיךְ דֶען פוּן זֵיי?", הָאט עֶר גֶעטְרַאכְט צוּ זִיךְ, "סַךְ הַכֹּל אַ קְלֵיין שְׁמֵייכְל, בִּין אִיךְ דָאס נִישְׁט וֶוערְד?".

נֶעבְן דִי לִיכְט בַּיים הֵיילִיגְן צִיוּן הָאט עֶר אוֹיסְגֶעפְּלַאצְט אִין אַ גֶעוֵויין, עֶר הָאט גֶעדַאוְונְט אוּן אוֹיסְגֶעגָאסְן זַיין הַארְץ. דָארְט הָאט עֶר אַנְדֶעקְט אַז תְּפִלָּה פוּן הַארְצְן טִיפְן קֶען הֶעלְפְן אוּן אוֹיסְהֵיילְן. פוּן דַאן אִיז אִים בֶּעסֶער גֶעוָוארְן אוּן עֶר הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ לֶעבְּן אַ גוּטְן לֶעבְּן... דַאן הָאט זִיךְ אַהֲרֶ'עלֶע דֶערְמַאנְט אוּן פַארְשְׁטַאנֶען וָואס עֶר הָאט גֶעלֶערְנְט אִין דִי מַעֲשֶׂה: דֶער הִינְקֶעדִיגֶער אִיז אָנְגֶעקוּמֶען צוּ דִי שְׁוֶוערֶע מִינוּט וֶוען עֶר הָאט זִיךְ דֶערְזֶען אַז זַיין סוֹף אִיז נָאנְט, אוּן דַוְקָא פוּן טִיפֶענִישׁ פוּן דִי שְׁוֶוערִיקַייט אִיז גֶעקוּמֶען דִי גַאנְצֶע יְשׁוּעָה.

איין אשה'לע

המשך פון זייט 3

מֶענְטְשְׁן הָאבְן אִים גֶעפְרֶעגְט, "סְ'אִיז דִיר נִישְׁט שְׁוֶוער גֶעוֶוען צוּ פָארְן פַאר דְרַיי טֶעג: צְוֵויי פְלִיגֶערְס אוּן צְוֵויי בָּאסֶעס?" אָבֶּער נֵיין, אִין פַארְגְלַייךְ צוּ רֶבִּי נָתָנְ'ס נְסִיעָה קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז דָאס אַ גֶעלֶעכְטֶער. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְנֶה בְּיִסוּרִים, אוֹיבּ דָאס קֶען הֵייסְן יִסוּרִים דַאן שְׁטֵייעֶן מִיר גוּט...

מַיין טַאטֶע שִׁילְדֶערְט וִוי עֶר אִיז גֶעזֶעסְן אוּן גֶעלֵיינְט פוּן רֶבִּי נָתָנְ'ס נְסִיעָה אוּן זִיךְ גֶעשְׁפִּירְט אַזוֹי מְחֻבָּר. דִי גְרוֹיסֶע לַייט זֶענֶען שׁוֹין אַרִיבֶּער אַלֶע מְנִיעוֹת אוּן אוֹיסְגֶעטְרָאטְן דֶעם וֶועג אַז מִיר, הַיינְטִיגֶע צַייטְן זָאל מֶען קֶענֶען גְרִינְגֶערְהֵייט פָארְן קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּן זוֹכֶה זַיין צוּ אַלֶע גוּטֶע זַאכְן וָואס דֶער רֶבִּי שְׁרַייבְּט אוֹיף אֶרֶץ הַקוֹדֶשׁ (פַארְשְׁטֵייט זִיךְ דִי הֵיילִיגֶע אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִישְׁט חַס וְחָלִילָה דִי נַארִישֶׁע מְדִינָה וָואס אִיז אַזוֹי וַוייט פוּן קְדוּשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...)

מִיט לוֹיבּ אוּן דַאנְק דֶערְצֵיילְן מִיר דִי מַעֲשֶׂה פַארְן רֶבִּינְ'ס לִיכְט אוֹיסְצוּדְרוּקְן אוּנְזֶער הוֹדָאָה צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן פַארְן אוּנְז רַאטֶעוֶוען פוּן דִי שְׁרֶעקְלִיכֶע מִלְחָמָה אוּן אַהֵיימְבְּרֶענְגֶען אוּנְזֶער טַאטֶע בְּשָׁלוֹם. זָאל דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְן אַז עֶס זָאל שׁוֹין זַיין אַן אוֹיסְגֶעלֵייזְטֶע יָאר אוּן מָשִׁיחַ זָאל שׁוֹין קוּמֶען אַצִינְד נָאךְ אֵיידֶער דִי בֵּין הַמְּצָרִים טֶעג.

pe: ____________

לאמיר זיך פארהערן

בחינה אויף סיפורי מעשיות
די דריטע מעשה - דער הינקעדיגער (2)

א. פארוואס האט ער אויסגעריסן די קרייטיכץ מיט די ווארצלן?
- ❑ ווייל ס'האט אים אויסגעזען גאר א אלטע קרייטיכץ
- ❑ ווייל ער האט געוואלט עסן אויך די ווארצלן
- ❑ ווייל אזא קרייטיכץ האט ער נאכנישט געזען

ב. וויאזוי איז געווען דער דומיט וואס ער האט געטראפן?
- ❑ רינדעכיג
- ❑ א לאנגע קעסטל
- ❑ פיר עקעדיג

ג. וויאזוי איז ער אנגעקומען צו פלאץ וואס טאג און נאכט טרעפן זיך?
- ❑ ער איז געגאנגען צופיס
- ❑ מיט פערד און וואגן
- ❑ ער האט אנגעכאפט דער דומיט אויף די זייט וואס ווער עס כאפט אן די זייט קומט אן צו פלאץ וואס טאג און נאכט טרעפן זיך

ד. וואס האט די זון געקלאגט פאר דער לבנה?
- ❑ אז ער האט נישט כח און די פוס ווייל די שדים נעמען זייער כח פון זיינע פוס
- ❑ אז ער טרוקענט די בוים וואס האט אין זיך אסאך סגולות
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ה. וואספארא דאגה האט די לבנה דערציילט?
- ❑ אז ער האט נישט כח און די פוס ווייל די שדים נעמען זייער כח פון זיינע פוס
- ❑ אז זי טרוקענט די בוים וואס האט אין זיך אסאך סגולות
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

נָאר דָאס זָאלְט אִיר זֶעהְן תָּמִיד צוּ טָאן. אָן צוּ טְרֶענְקֶען בַּיימֶער - מיט פיל הצלחה

טיפער גראבן

וואו נאך אין סיפורי מעשיות ווערט דערמאנט דאס ווארט 'אפיקורסים'?

____

תשובות אויף פאריגע וואך: וואו נאך אין סיפורי מעשיות ווערט דערמאנט פון איינעם וואס האט נישט קיין פיס? מעשה פון זיבן בעטלערס, זיבעטן טאג.

וועלכע זאך ווערט דערמאנט אין די מעשה און אויך אין מעשה ב' פון דער מלך און קייסער? גזלנים

געווינער אויף די בחינות פון חיגר 1 איז הילד הח' חיים אייזנבאך, ירושלים כתה ה'
די מתנה קען מען באקומען ביים משגיח אין חדר ברסלב ר' משה געפנער הי"ו

צו ענטפערן די בחינות און ארייגיין אינעם גורל, 02-5-3333-72 646-585-3040

דִי הָאפֶּענוּנג בַּיים פַּאלְן

אִין דֶער מַעֲשֶׂה פוּן דֶער וָואךְ הָאבְּן מִיר גֶעזֶען אַ שְׁטוּרֶעמִישׁ צֶעטְרֵייסְלְדֶע פַּאסִירוּנְג. דֶער חִגֵר וָואס הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט גֵיין הָאט אֵיין טָאג בַּאשְׁלָאסְן זִיךְ צוּ שְׁטַארְקְן, אוּן מִיט דְרֵייסְטְקֵייט הָאט עֶר גֶעמָאלְדְן פַאר זַיינֶע אִיבֶּערְגֶעגֶעבֶּענֶע בְּרִידֶער: "אִיךְ וִויל זִיךְ אַלֵיין בְּרֶענְגֶען פַּרְנָסָה, אָן זַיין אָנְגֶעהָאנְגֶען אִין אַייךְ". מִיט גְרוֹיס אָנְשְׁטְרֶענְגוּנְג אָבֶּער מִיט אַ שְׁטַארְקֶע ווִילְן דִינְגְט עֶר אַ וָואגְן אוּן אַ 'נֶאֱמָן' (בַּאגְלֵייבְּטֶער מֶענְטְשׁ), עֶר נֶעמְט מִיט זִיךְ גֶעלְט אוּן זֵיי לָאזְן זִיךְ אַרוֹיס אוֹיפְן וֶועג.

די וָואגְן פָּארְט, אִין עֶטְלִיכֶע טֶעג אַרוּם וֶועלְן זֵיי אָנְקוּמֶען אִין מַארְק צוּ מַאכְן גֶעשֶׁעפְטְן אוּן פַארְדִינֶען גֶעלְט, אוּן וֶועלְן נִישְׁט דַארְפְן מֶער זַאמְלֶען צְדָקָה.

דֶער נַאכְט אִיז אַרָאפּ, דֶער נֶאֱמָן בֶּעט פוּנֶעם חִגֵר מֶען זָאל בְּלַייבְּן אִיבֶּערְנֶעכְטִיגְן אִין קְרֶעטְשְׁמֶע, אָבֶּער עֶר וִויל נִישְׁט. זֵיי זֶעצְן פָּאר מִיט דִי נְסִיעָה. אוּן אִין אֵיין רֶגַע צֶעפַאלְן אַלֶע פְּלֶענֶער אוּן צֶעשְׁמֶעטֶערְן זִיךְ פַאר זַיינֶע אוֹיגְן. עֶס קוּקְט אוֹיס אַז דָאס זֶענֶען דִי לֶעצְטֶע טֶעג פוּן זַיין לֶעבְּן. רוֹיבֶּערְס הָאבְּן זֵיי בַּאלַאגֶערְט, דִי פֶערְד אוּן דִי קַאסְטְן גֶעלְט זֶענֶען גֶערוֹיבְּט גֶעוָוארְן, דֶער 'נֶאֱמָן' אוּן דֶער בַּאדִינֶער זֶענֶען אַנְטְלָאפְן, אוּן עֶר וַוארְפְט זִיךְ אַרָאפּ פוּן וָואגְן. עֶר הָאט נִישְׁט קַיין צַייט צוּ טְרַאכְטְן פוּן שְׁמֶערְצְן, נָאר אֵיין זַאךְ שְׁטֵייט פַאר זַיינֶע אוֹיגְן - עֶר זָאל קֶענֶען בְּלַייבְּן לֶעבְּן.

מִיט אַבִּיסְל גְרָאז וָואס זֶענֶען נִישְׁט פַּאסִיג צוּם עֶסְן שְׁפֵּייזְט עֶר זִיךְ. עֶר קְרִיכְט אוּן עֶסְט פַארְשִׁידֶענֶע סָארְטְן גְרָאזְן, אוּן וִוי עֶס וַוייזְט אוֹיס וֶועט עֶר דָא אוֹיסְגֵיין... אוּן זַיין גוּף וֶועט זַיין דָא פַארְוָוארְפְן וִוי אַ פֶּגֶר פַאר דִי חַיוֹת פוּן וַואלְד.

דֶער סוֹף דֶערְנֶענְטֶערְט זִיךְ. דֶער יֵאוּשׁ פְּרוּבִּירְט זִיךְ צוּ שְׁטַארְקְן אִין אִים. דִי שְׁוַואכְקֵייט בַּאזִיגְט אִים כִּמְעַט. אָבֶּער אִין זַיין הַארְץ הָאט עֶר זִיךְ נִישְׁט פַארְגֶעשְׁטֶעלְט וִוי וַוייט זַיין יְשׁוּעָה אִיז בַּאהַאלְטְן דַוְקָא דָא וואוּ עֶר עֶסְט דִי בִּיטֶערֶע גְרָאז. עֶטְלִיכֶע שָׁעוֹת זֶענֶען פַארְבַּיי, אוּן עֶר אִיז וִוידֶער אַמָאל הוּנְגֶערִיג, עֶר נֶעמְט נָאכְאַמָאל גְרָאז, נָאר דָאסְמָאל אִיז דָאס גֶעוֶוען אַ נַייעֶר סָארְט גְרָאז, וָואס אוּנְטֶער דֶעם אִיז גֶעוֶוען אַ וָוארְצְל, אוּן אוּנְטֶער דֶעם וָוארְצְל אִיז גֶעוֶוען 'אַ דוּמִיט', אוּן פוּן דָא אִיז שׁוֹין דִי וֶועג נָאנְט צוּ זַיין יְשׁוּעָה אַז עֶר זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ גֵיין אוֹיף זַיינֶע אֵייגֶענֶע פִיס גֶעזוּנְטֶערְהֵייט כְּאַחַד הָאָדָם.

אַהֲרַ'לֶע הָאט אַלֶעמָאל גֶעהַאט אַ בַּאהַאלְטֶענֶע צַעַר אִין הַארְץ. הָאט עֶר כְּסֵדֶר גֶעשְׁפִּירְט אִין כִּתָּה וִוי אַן אָפְּגֶעזוּנְדֶערְטֶער אִינְגְל וָואס קֵיינֶער וִויל אִים נִישְׁט קֶענֶען אוּן מִיטְטֵיילְן מִיט אִים. קִינְדֶער זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען אִינְמִיטְן כִּיתָּה אוּן גֶעשְׁמוּעֶסְט פוּן דָאס אוּן יֶענְץ, אָבֶּער וֶוען עֶר הָאט פְּרוּבִּירְט צוּ זָאגְן עֶפֶּעס, הָאט מֶען אִים נִישְׁט צוּגֶעהֶערְט

המשך אויף זייט 8